
видизанесені до Червоної Книги України, 91 вид тварин знаходяться під особливою охороною за Бернською Конвенцією, 1 вид тварин з незадовільним станом збереження захищені Боннською Конвенцією, 7 видів занесені до Червоної книги МСОП, 4 види тварин занесені до Європейського Червоного списку.

Тут збереглися мало змінені місця існування найуразливіших крупних ссавців: оленя благородного (*Cervus elaphus*), сарни (*Capreolus capreolus*), ведмедя бурого (*Ursus arctor*), вовка (*Canis lupus*) і ін. Різноманітною у заповіднику є фауна безхребетних тварин (1077 видів), серед яких найчисленнішою групою є комахи. [4].

Література:

1. Слюта А.М. Алгоритм професійної підготовки майбутніх екологів у процесі виробничої практики / А. М. Слюта // Збірник наукових праць [Херсонського державного університету]. Педагогічні науки. - 2014. - Вип. 66. - С. 401-406.
2. Каплун І.Г., Чеболда І.Ю. Роль практичної підготовки в формуванні висококваліфікованого фахівця-еколога. //Природничо-гуманітарні аспекти вдосконалення практичної підготовки майбутніх фахівців: матеріали навчально-методичного семінару. – Тернопіль: Вектор, 2017. – С.8-14.
3. Каплун І.Г., Чеболда І.Ю. Шляхи оптимізації навчальної польової практики в заповідних об'єктах. //Роль і оптимізація практичної підготовки студентів географічного факультету: матеріали навчально-методичного семінару. – Тернопіль: Вектор, 2016. – с.59-63.
4. <http://pzf.menr.gov.ua/горгани-природний-заповідник.html>

Кузик І.Р., аспірант

НОВІ ВИМОГИ ДО ОЗЕЛЕНЕННЯ МІСТ У ДЕРЖАВНИХ БУДІВЕЛЬНИХ НОРМАХ

Під функціонуванням комплексної зеленої зони міста розуміється її збалансоване використання, охорона та відновлення. В чинному національному законодавстві України, питання щодо

зелених зон населених пунктів віднесено до групи містобудівних нормативно-правових актів. Це в першу чергу Закони України «Про благоустрій населених пунктів» (ст. 28) [2], «Про регулювання містобудівної документації» [3], а також Державні будівельні норми (ДБН.Б.2.2-12:2018.) [4], Наказ Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України №105 від 10.04.2006 «Про затвердження Правил утримання зелених насаджень у населених пунктах України» [6] та інші. Варто зазначити, що в Україні, практично у жодному із законів екологічного блоку не згадується про збереження, охорону та відновлення зелених зон міст. Це є суттєвим не доопрацюванням, оскільки в країнах Європейського співтовариства питання зелених зон висвітлюється у більшості природоохоронних директив.

За функціональним призначенням зелені насадження КЗЗМ поділяються на три основні групи: 1) *загального користування* (міські парки культури й відпочинку, районні парки, міські сади, сквери, бульвари, алеї); 2) *обмеженого користування* (зелені насадження на територіях мікрорайонів і районів, на ділянках дитячих садів, шкіл, інших навчальних закладів); 3) *спеціального призначення* (насадження на міських вулицях і магістралях, території санітарно-захисних і водоохоронних зон, ботанічні й зоологічні сади, насадження на територіях розсадників, квіткових господарств, плодкових садів приміських господарств) [6].

Важливу роль у нормуванні площ озелених територій міста та збалансованому функціонуванні КЗЗМ відіграють Державні будівельні норми України. У 2018 році ці норми суттєво оновили, з'явилися такі нові поняття як «*зелені лінії*», «*блакитні лінії*», «*жовті лінії*», комплексні схеми транспорту, пересадочні вузли, введено обов'язкове будівництво велодоріжок, нові способи збирання сміття, обмежено висотну забудову тощо. Безпосередні відношення до озеленення міст мають так звані «зелені лінії», які обмежують будівництво на території парків, лісів, заповідних об'єктів. Основними положенням, які регламентують діяльність органів місцевого самоврядування по відношенню до зелених зон міста, згідно нових ДБН.Б.2.2-12:2018 «Планування і забудова території» є:

- (п. 6.1.25) «Площу озелених територій обмеженого користування у мікрорайоні включаючи майданчики для відпочинку, для ігор, занять фізичною культурою, пішохідні доріжки, якщо вони займають не більше 30% її загальної площі, слід приймати не менше 6 м² на 1 особу (без урахування територій закладів дошкільної та загальної середньої освіти)» [4, с. 31];

- (п. 8.2.3.) «В містах у структурі озелених територій загального користування великі парки площею понад 100 га повинні становити не менше 10% від загальної площі озелених територій» [4, с. 59];

- (п. 8.2.4.) «Максимально допустима одночасна кількість відвідувачів озелених територій загального користування в межах населених пунктів для міських парків становить 100 осіб/га, міських лісопарків та гідропарків 15 осіб/га [4, с. 60];

- (п. 8.3.4.) «При розрахунках місткості позаміських ландшафтних та рекреаційних територій слід використовувати показники максимально-допустимих рекреаційних навантажень для лісів лісового фонду України 3 особи на 1 га» [4, с. 61-62];

- (п. 14.10.2.) «Озеленення населених пунктів та заміських територій слід проводити на підставі розроблення окремого проекту «Комплексної зеленої зони» [4].

Таким чином в Україні, нормативні показники озеленення приміських та позаміських територій (лісогосподарської частини) КЗЗМ коливаються від 80 м²/особу (у лісостепу та степу) до 300-350 м²/особу (у зоні мішаних і широколистяних лісів та гірських районах); а лісопаркової частини КЗЗМ – від 7 м²/особу (у зоні мішаних і широколистяних лісів) до 17 м²/особу (у гірських районах Криму та Карпат). Тоді, як Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ) рекомендує на одного жителя міста 50 м² міських зелених насаджень та 300 м² – приміських [2]. Площу озеленої території житлового кварталу слід визначати з розрахунку не менше 6 м² на особу (без урахування шкіл і дитячих дошкільних установ) [1, с. 31].

Отож, Державні будівельні норми України, сьогодні виступають одним із основних інструментів сталого функціонування КЗЗМ. Чітко визначенні нормативи озеленення населених пунктів, окремих мікрорайонів, парків, скверів та інших

територій надають юридичні можливості, законно зберігати та використовувати зелені зони міст.

Література:

1. Адаптація до змін клімату: зелені зони міста на варті прохолоди / Т. Казанцев [та ін.]. – Київ: НЕЦ України, 2016. – 40 с.
2. Закон України «Про благоустрій населених пунктів». [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2807-15>
3. Закон України «Про регулювання містобудівної документації». [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3038>.
4. ДБН Б.2.2-12:2018 «Планування забудови території / Державне підприємство «Український державний науково-дослідний інститут проектування міст «Діпромісто» імені Ю.М. Білоконя». – Київ: Мінрегіон, 2018. – 230 с.
5. Кучерявий В. Урбоекологія / В. Кучерявий – Львів: Світ, 1999. – 360 с.
6. Про затвердження Правил утримання зелених насаджень у населених пунктах України - Наказ Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України від 10 квітня 2006 року №105. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://contrasts.com.ua/content/view/411>.

Хом'як Я., магістрант

Науковий керівник: к.г.н., доцент Чеболда І.Ю.

**ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ ЗАЛІЩИЦЬКОГО РАЙОНУ
В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ**

Системні зміни, які сьогодні відбуваються в Україні, потребують наукових обґрунтувань та зважених рішень. Зміна адміністративно-територіально устрою нашої держави веде до нового формату використання природних ресурсів тої чи іншої громади. У зв'язку з цим постає питання інвентаризації наявних природних ресурсів в нових адміністративних одиницях. А враховуючи те, що найвищих природо-ресурсний потенціал Тернопільської області, в межах якого утворилося 40 об'єднаних територіальних громад, притаманний земельним ресурсам, питання використання цього ресурсу є найбільш важливим. Земельні угіддя виступають основним засобом формування